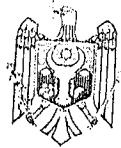

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02. e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02.
tel./fax (+373 22) 43 80 02. e-mail: jrc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII	
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU	
SEDIUL RÎȘCANI	
legis. Nr.	55744
24	11
	2017

Curtea Constituțională a RM
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, Vă expediază încheierea din 01.11.2017 și cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către apărătorul Ion Cerga în interesele inculpatului Grincu Felix în cadrul cauzei penale privind învinuirea lui Grincu Felix în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.5, art.335 alin.1, art.310 alin.1, art.311 alin.2 lit.a), art.238, art. 190 alin.5 și art.27, 190 alin.5 Cod Penal. Grincu Olesî în comiterea infracțiunii prevăzute de art.27, 190 alin.5 Cod Penal și Chioseș Elena în comiterea infracțiunii prevăzute de art.238 Cod Penal al RM

Anexe: încheierea nr. 1-717/2017 din 01.11.2017 – 3 fișe;
sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate – 7 fișe cu anexe pe 13;

Președinte de ședință
Judecător

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Yvalli Ciurac	
INTRARE NR.	69
18 01	20 18

ÎNCHEIERE

*Amplas
dosar nr.1-717/2017*

01 noiembrie 2017

mun.Chșinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)

Instanța compusă din:

Președinte de ședință, judecător

Grefier

Cu participarea

Procurorului

Apărătorului

Părți vătămate

Interpret

Vitalii Ciumac

Ina Chihai

Ghenadie Homițchi, Victor Cazacu

Ion Cerga, Alexandr Tvicenco, Andrei
Cernicov

Gheorghiu Vladimir

Cristina Cebotari

Examînînd în ședință de judecată publică cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către apărătorul Ion Cerga în interesele inculpatului Grincu Felix în cadrul cauzei penale privind învinuirea lui Grincu Felix Ion în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.5, art.335 alin.1, art.310 alin.1, art.art.311 alin.2 lit.a), art.238, art. 190 alin.5 și art.27, 190 alin.5 Cod Penal, Grincu Olesi în comiterea infracțiunii prevăzute de art.27, 190 alin.5 Cod Penal și Chiosea Elena în comiterea infracțiunii prevăzute de art.238 Cod Penal al RM,

A C O N S T A T A T :

În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) se află în examinare cauza penală de învinuire a lui Grincu Felix Ion în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.5, art.335 alin.1, art.310 alin.1, art.art.311 alin.2 lit.a), art.238, art. 190 alin.5 și art.27, 190 alin.5 Cod Penal, Grincu Olesi în comiterea infracțiunii prevăzute de art.27, 190 alin.5 Cod Penal și Chiosea Elena în comiterea infracțiunii prevăzute de art.238 Cod Penal al RM.

În ședința de judecată din 02.11.2017 apărătorul Ion Cerga a înaintat o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate prevederilor art. 53 alin.1 lit.d), f) CPP. În motivarea cererii a indicat că, solicită sesizarea Curții Supreme de Justiție în vederea contestării constituționalității prevederii "Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. 1, în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic ... anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală" din lit.d) alin.(2) art.531 Cod de procedură penală. Cauza penală nr.2009020580 a fost pornită la 25.05.2009 pe indicele infracțiunii prevăzute de al.5 art. 190 CP. La 01.09.2009, a fost pornită urmărirea penală nr.2009028232 în baza prevederilor al. 1 art.335 CP. La 01.09.2009, a fost pornită urmărirea penală nr.2009028233 în baza prevederilor al.1 art.335 CP. La 16.11.2009, a fost pornită urmărirea penală nr.2009028329 în baza prevederilor lit.b), d) al.2 art.361 CP. La 16.11.2009, a fost pornită urmărirea penală nr.2009028328 în baza prevederilor al.1 art.310 CP. La 16.11.2009, cauzele penale nr.2009028328, nr.2009028329 au fost conexe la cauza penală nr.2009020580. La 21.09.2010, cauza penală nr.2009020580 a fost clasată în baza prevederilor al.3 art.275 CPP. La 18.05.2011, ordonanța de clasare a fost anulată de către Prim-adjunct procurorului General cu dispunerea reluării urmăririi penale. La 18.01.2012, a fost pornită

urmărirea penală nr.201201010 în baza prevederilor art.310 CP. La 29.03.2012, a fost pornită urmărirea penală nr.2012028046 în baza prevederilor art.312 CP. La 29.03.2012, cauza penală nr.201201010 și nr.2012028046 au fost conexe la cauza penală nr.2009020580. La 02.04.2012, cet. F.Grincu a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii al.5 art.190 CP. La 08.08.2012, procurorul V. Plugaru a emis ordonanța de încetare a urmăririi penale în cauza nr.2009020580 din motivul lipsei a elementelor constitutive ale vreunei infracțiuni. Totodată, a fost dispusă disjungerea într-o procedură separată din cauza penală a materialelor privind preținsele fapte de falsificare a probelor în procesul civil de către un participant la proces, declarații mincinoase, determinarea la depunerea declarații mincinoase, la formularea de concluzii false de către expert, precum și de confecționarea, deținerea și folosirea a documentelor oficiale false, cu restituirea corpurilor delictive necesare pentru efectuarea expertizei informaționale. La 12.09.2012, prin ordonanța procurorului General, ordonanța de încetare a urmăririi penale din 08.08.2012 în cauza penală nr.2009020580 a fost anulată. La 13.03.2013, prin ordonanța procurorului O.Pavlovshi a fost dispusă încetarea urmăririi penale nr.2009020580 din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii. Prin ordonanța din 04.06.2013, emisă de către procurorul adjunct al mun. Chișinău, V. Lupu s-a respins plîngerea cet. O. Grincu depusă împotriva ordonanței din 13.03.2013 de încetare a urmăririi penale. Prin încheierea judecătorei s.Centru, mun. Chișinău nr.10-133/13 din 17.06.2013, s-a respins plîngerea petiționarului O. Grincu, fiind menținute ordonanța privind încetarea urmăririi penale în cauza penală nr.2009020580 din 13.03.2013 și ordonanța din 04.06.2013 a procurorului adjunct al mun. Chișinău, V. Lupu în cauza penală nr.2009020580. Prin încheierea judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 06.08.2013, s-a dispus respingerea plîngerii părții vătămate depusă împotriva ordonanței privind încetarea urmăririi penale în cauza penală nr.2009020580, emisă de către procurorul O. Pavlovschi din 13.03.2013 și a ordonanței din 04.06.2013 a procurorului adjunct al mun. Chișinău, V. Lupu de respingere a plîngerii cet. O. Grincu de anulare a ordonanței din 13.03.2013 de încetare a urmăririi penale. Prin decizia Curții Supreme de Justiție RM din nr.1re-32/14 din 05.02.2014, s-a dispus respingerea recursului în anulare depus de către partea vătămată M. Decencu împotriva încheierii judecătorei Rîșcani din 06.08.2013. Prin ordonanța din 02.11.2016 a procurorului General-interimar E. Harunjen s-a dispus anularea ordonanței privind încetarea urmăririi penale în cauza penală nr.2009020580 emisă de către procurorul O. Pavlovschi, anularea ordonanței din 04.06.2013 a procurorului adjunct al mun. Chișinău V. Lupu de respingere a plîngerii cet. O. Grincu de anulare a ordonanței din 13.03.2013 de încetare a urmăririi penale și, reluarea urmăririi penale nr.2009020580 cu dispunerea organizării efectuării urmăririi penale. Motivul: circumstanțe și fapte noi. Temeiul: art.1, pct.37¹ art.6. art.7, al.3 art.19, art.22, pct.2, 31 al.2 art.52, al.1 art.254, art.255, 259, al.4 art.287 din CPP. Ordonanța procurorului General-interimar E.Harunjen din 02.11.2016 a fost adusă la cunoștința persoanei interesate - cet. Felix Grincu și avocatului la 16.11.2016, odată cu anunțarea despre terminarea urmăririi penale. Analizînd materialele dosarului, a fost reținut că actul procedural prin care la 02.11.2016 a fost anulată ordonanța de încetare a urmăririi penale emisă de procurorul O. Pavlovschi la 13.03.2013 în cadrul dosarului nr.2009020580, în contradicție cu prevederile al.2 art.286 Cod procedură penală și dispozițiile Hotărîrii Curții Constituționale Republicii Moldova din 14.05.2015, cu încălcarea competenței. Depășirea excesivă a competenței nu a fost argumentat în textul acestui act procedural, soluția ordonanței din 02.11.2016 fiind axată pe prevederile alin.(4) al art.287 Cod de procedură penală. În concluzie, Procuratura Generală a evitat să înțeleagă modificările parvenite prin Legea nr.197 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al RM nr.122-XV din 14 martie 2003, intrată în vigoare la data de 09.09.2016 (Monitorul Oficial Nr. 293-305 art Nr: 626) cu referire la competența exclusivă a judecătorului de instrucție privind reluarea după încetarea sau scoaterea persoanei de sub urmărirea penală a urmăririi penale. Ordonanța din 02.11.2016 privind reluarea urmăririi penale a fost contestată în conformitate cu prevederile art.313 alin 2 pct.3 Cod de procedură penală. Prin încheierea judecătorului Vitalie Ciurac, judecătoria Chișinău sed.Rîșcani din 09.01.2017 s-a respins plîngerea apărării ca fiind neîntemeiată. Cu referire la competența

exclusivă, judecătorul a respins argumentele apărării prin ”Subsecvent, instanța de judecată relevă că, ordonanța Procurorului General din 02.11.2016 de reluare a urmăririi penale în privința lui Grincu Felix a fost emisă urmare a exercitării atribuțiilor de control ierarhic legiferat la art.53 alin.2 lit.d), f) CPP. atribuțiilor aferente funcției procurorului General menite să corecteze eventualele încălcări admise de procurorul ierarhic inferior”, stabilind prioritatea părții generale asupra părții speciale ale Codului de procedură penală. Potrivit prevederilor art.53 alin.2 lit.d), f) Cod de procedură penală ”Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală”. Încălcarea flagrantă a competenței în interiorul căruia era posibil a fi anulată ordonanța de încetare a urmăririi penale invocându-se vicii fundamentale, precum și fapte noi recente, plasează aceste acțiuni în lista celor care afectează grav drepturile și libertățile constituționale ale persoanei. În acest sens, lui Felix Grincu nu i-a fost respectat dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor Prim-adjunctului Procurorului General, libertățile și interesele legitime ale primului, reglementat de art.20, 21, 140 al Constituției Republicii Moldova. Mai mult, încălcarea deliberată și cu rea-voință de către Procuratura Generală și prin încheierea judecătorei Chișinău s. Rîșcani din 09.01.2017 a competenței exclusiv expres indicat de art.287 alin.(2) Cod de procedură penală la adoptarea a unui act procedural prin care a fost anulată ordonanța legală de încetare a urmăririi penale, creează condițiile în care vinovăția sa nu va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i-ar fi fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, drept reglementat de art.21 al Constituției. Aceste circumstanțe, indică indubitabil la faptul că prin depășirea competenței de către Procuratura Generală și prin încheierea judecătorei Chișinău s.Rîșcani din 09.01.2017, în privința cet. Felix Grincu, s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu putea fi înlăturată decât prin anularea ordonanței din 02.11.2016. Aceste încălcări grave, sînt acoperite la moment de coliziunea normelor juridice ale art.22, și art.53 alin.2 lit.d) Cod de procedură penală, care permite Procuraturii să invoce posibilitatea de a anula orice ordonanță presupus ilegală în contradicție cu norma stipulată la art.287 aliniatul 2 Cod de procedură penală. Fiind atacată cu plîngere, ordonanța procurorului General-interimar E.Harunjen din 02.11.2016 a fost menținută prin încheierea judecătorei Chișinău s. Rîșcani din 09.01.2017 - instanță care judecă cauza conform competenței materiale, prin metoda evitării pronunțării asupra competenței exclusive cu referire la reluarea urmăririi penale. Raportînd prevederea contestată la normele Constituției, actelor internaționale și legislației naționale în domeniu, urmează a fi reținut că argumentul principal în acest caz, constituie încălcarea dreptului de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, garantat justițiabililor de alin.2 art.7 Cod penal și art.22 Cod de procedură penală. Fiind formulat ca principiul *non bis in idem*, acest drept a devenit în epoca modernă un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept și este garantat de normele actelor internaționale, la care a aderat și Republica Moldova. Astfel, art.4 din Protocolul nr.7 la Convenția europeană stipulează: ”Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvîrșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărîre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat”. Cu termeni similari operează și art. 14 alin.(7) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice: ”Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărîre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări”. În plan național, acest drept, de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, derivă din art.21 din Constituție, conform căruia: ”Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînăcînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale”. Din conținutul normei constituționale se deduc trei principii: prezumția nevinovăției, caracterul public al procedurilor penale și posibilitatea persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale

necesare pentru apărarea sa. Ultimul principiu consacra ideea ca partea apărării dispune de un șir de pîrghii care pot fi utilizate pentru apărarea persoanei în procesul de probare a vinovăției de către partea acuzării, inclusiv dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă. Din cele enunțate rezultă că principiul statuat de art.21 din Constituție - asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar - pe lîngă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Principiul în cauză presupune că cel care prin conduita sa a ignorat ordinea de drept va răspunde de a singură dată pentru fapta ilicită, pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancțiune juridică. Pentru a nu transforma dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă într-un drept absolut, ceea ce ar împiedica descoperirea infracțiunilor și criminalilor, sistemele de drept, inclusiv Convenția, au reglementat expres derogările admisibile. Aceste derogări oferă organelor de urmărire penală și instanțelor naționale posibilitatea de a relua urmărirea și sînt formulate, în termeni aproape identici, în art.22, art.53 alin.2 lit.d), f) și art.287 alin.2, 4 CPP, precum și în art.4 al Protocolului nr.7 la Convenție. Conform acestor norme, reluarea urmării penale se admite numai dacă "anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală" și "Reluarea urmării penale se dispune de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmării penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire." Art.53 alin.2 lit.d), f) Cod de procedură penală, pe lîngă incertitudinile generate de formulările „Procurorul ierarhic superior, pe lîngă atribuțiile prevăzute la art.52 alin.1, în cadrul urmării penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală”, diferite de textul alin.(2) art.287 și art.22 ale aceluiași Cod, a prevăzut, prin neglijarea normelor tehnicii legislative, posibilitatea anulării în orice moment, a oricărei ordonanțe de încetare a urmării penale, precum și punerea ulterioară a persoanei sub învinuire pentru aceeași faptă și de către procuror. După cum s-a menționat anterior, Legislatorul, în vederea respectării Hotărîrii Curții Constituționale RM nr.12 din 14.05.2015 și potrivit art. 140 din Constituția republicii Moldova, a abrogat alin.1 art.287 Cod procedură penală și a modificat alin.(2) art.287 Cod de procedură penală, stipulînd că această acțiune se admite în modul exclusiv prin următoarele "Reluarea urmării penale se dispune de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmării penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire". Acestea sînt unicele circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art.22 Cod de procedură penală, care la alin.(2) prevede derogările admisibile, raționamente invocate în mod special de Curtea Constituțională în Hotărîrea asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.6 art.63 din Codul de procedură penală nr. 26 din 23.11.2010 (Monitorul Oficial nr.235-240/27 din 03.12.2010). Într-o astfel de abordare, norma prevăzută art.53 alin.2 lit.d), f) Cod de procedură penală și interpretată de instanțele judecătorești în contradicție cu prevederile alin.2 art.287 Cod procedură penală, este contrar principiului previzibilității normei de drept. Sintagma „Procurorul ierarhic superior, pe lîngă atribuțiile prevăzute la art.52 alin.1, în cadrul urmării penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală”, creează pentru persoană o situație de incertitudine, intrînd în contradicție cu principiul previzibilității, motiv pentru care este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile. Raportat la cauza examinată, trebuie luat în considerare art.4 din Protocolul nr.7 la Convenție și jurisprudența în domeniu a Curții Europene a Drepturilor Omului. Astfel, Curtea Europeană a

specificat că “scopul Articolului 4 din Protocolul 7 este de a interzice repetarea procedurilor care s-au finalizat printr-o decizie definitivă. (Gradinger v. Austria, 23 October 1995, §53, Series A no. 328-C). În baza celor expuse, sintagma din art.53 alin.2 lit.d), f) Cod de procedură penală „Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. 1, în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală”, încalcă dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art.21 din Constituție, articol care obligă autoritățile publice competente să asigure persoanei suspectate de săvârșirea unei infracțiuni toate garanțiile necesare apărării sale.

În ședința de judecată apărătorul Ion Cerga a susținut cererea înaintată și a solicitat admiterea acesteia .

Inculpatul Grincu Felix Ion a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 53 alin.1 lit.d), f) CPP și a solicitat admiterea acesteia.

Procurorul Ghenadie Homițchi a solicitat respingerea cererii înaintate de apărătorul Ion Cerga privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 53 alin.1 lit.d), f) CPP, ca neîntemeiată.

Audiind argumentele expuse de participanții la proces în coraport cu demersul înaintat, instanța de judecată consideră demersul apărătorului ca fiind întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele considerente de fapt și de drept.

Conform art.4 alin.1 din Constituția RM, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Conform art.342 CPP al RM, Toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Conform art.7 alin.2, 3 CPP al RM, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale. Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Totodată, potrivit pct.83 din HCC din 09.02.2016, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra onformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Pct. 107 din aceeași Hotărîre a Curții Constituționale stabilește că, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul

constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

Conform hotărârii Curții Constituționale nr.15 din 06.05.1997 cu privire la interpretarea art.135 al.1 lit.g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

În acest sens instanța reține că în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a invocat neconstituționalitatea prevederilor conținute la sintagma din art.53 alin.2 lit.d), f) Cod de procedură penală „...Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. 1, în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală”, încalcă dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art.21 din Constituție, articol care obligă autoritățile publice competente să asigure persoanei suspectate de săvîrșirea unei infracțiuni toate garanțiile necesare apărării sale.

În baza celor expuse și în temeiul art.4 alin.3, 2, 7, 29, 142 CPP al RM, pct.pct.83. 107 din HCC nr.2 din 09.02.2016, art.20, 115 din Constituția RM instanța de judecată,

DISPUNE :

Se admite demersul apărătorului Ion Cerga în interesele lui Grincu Felix.

Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității prevederii „procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. 1, în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic ... anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală” din lit.d) alin.(2) art.53 Cod de procedură penală.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, dar poate fi atacată o dată cu fondul cauzei.

Președinte de ședință, judecător

Vitalii Ciurac

Corespunde originalului

Nr.12/2017 din 19.10.2017

DEMERS

**privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.53
alin.(1) lit.d), f) Cod de procedură penală**

În drept,
conducându-mă de prevederile art.art.2, 7 alin.(3), 39 pct.4), 68 alin.(1) pct.7), 345 alin.(4) pct.1) Cod de procedură penală, invocînd în principal prevederile art.4 din Protocolul nr.7 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare – Convenția), care statuează principiul *non bis in idem*, și art.21 din Constituție, care consacră principiul prezumției nevinovăției, precum și dispozițiile alin.(1) art.16 și art.20 din Constituție,-

SOLICIT, -

Sesizarea Curții Supreme de Justiție în vederea contestării constituționalității prevederii “... Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic ... anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală” din lit.d) alin.(2) art.53¹ Cod de procedură penală.

În fapt,

1. Cauza penală nr.2009020580 a fost pornită la 25.05.2009 pe indicele infracțiunii prevăzute de al.5 art.190 CP.
2. La 01.09.2009, a fost pornită urmărirea penală nr.2009028232 în baza prevederilor al.1 art.335 CP.
3. La 01.09.2009, a fost pornită urmărirea penală nr.2009028233 în baza prevederilor al.1 art.335 CP.
4. La 16.11.2009, a fost pornită urmărirea penală nr.2009028329 în baza prevederilor lit.b), d) al.2 art.361 CP.
5. La 16.11.2009, a fost pornită urmărirea penală nr.2009028328 în baza prevederilor al.1 art.310 CP.
6. La 16.11.2009, cauzele penale nr.2009028328, nr.2009028329 au fost conexas el acauza penală nr.2009020580.
7. La 21.09.2010, cauza penală nr.2009020580 a fost clasată în baza prevederilor al.3 art.275 CPP.

8. La 18.05.2011, ordonanța de clasare a fost anulată de către Prim-adjunct procurorului General cu dispunerea reluării urmăririi penale.
9. La 18.01.2012, a fost pornită urmărirea penală nr.201201010 în baza prevederilor art.310 CP.
10. La 29.03.2012, a fost pornită urmărirea penală nr.2012028046 în baza prevederilor art.312 CP.
11. La 29.03.2012, cauza penală nr.201201010 și nr.2012028046 au fost conexe la cauza penală nr.2009020580.
12. La 02.04.2012, cet.F.Grincu a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii al.5 art.190 CP.
13. La 08.08.2012, procurorul V.Plugaru a emis ordonanța de încetare a urmăririi penale în cauza nr.2009020580 din motivul lipsei a elementelor constitutive ale vreunei infracțiuni. Totodată, a fost dispusă disjungerea într-o procedură separată din cauza penală a materialelor privind pretensele fapte de falsificare a probelor în procesul civil de către un participant la proces, declarații mincinoase, determinarea la depunerea declarații mincinoase, la formularea de concluzii false de către expert, precum și de confecționarea, deținerea și folosirea a documentelor oficiale false, cu restituirea corpurilor delictive necesare pentru efectuarea expertizei informaționale.
14. La 12.09.2012, prin ordonanța procurorului General ordonanța de încetare a urmăririi penale din 08.08.2012 în cauza penală nr.2009020580 a fost anulată.
15. La 13.03.2013, prin ordonanța procurorului O.Pavlovshi a fost dispusă încetarea urmăririi penale nr.2009020580 din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii.
16. Prin ordonanța din 04.06.2013, emisă de către procurorul adjunct al mun.Chișinău V.Lupu sa respins plîngerea cet.O.Grincu depusă împotriva ordonanței din 13.03.2013 de încetare a urmăririi penale.
17. Prin încheierea judecătoreiei s.Centru mun.Chișinău nr.10-133/13 din 17.06.2013, sa respins plîngerea petiționarului O.Grincu, fiind menținute ordonanța privind încetarea urmăririi penale în cauza penală nr.2009020580 din 13.03.2013 și ordonanța din 04.06.2013 a procurorului adjunct al mun.Chișinău V.Lupu în cauza penală nr.2009020580.
18. Prin încheierea judecătoreiei Rîșcani mun.Chișinău din 06.08.2013, sa dispus respingerea plîngerii părții vătămate depusă împotriva ordonanței privind încetarea urmăririi penale în cauza penală nr.2009020580 emisă de către procurorul O.Pavlovschi din 13.03.2013 și a ordonanței din 04.06.2013 a procurorului adjunct al mun.Chișinău V.Lupu de respingerea a plîngerii cet.O.Grincu de anulare ordonanței din 13.03.2013 de încetare a urmăririi penale.
19. Prin decizia Curții Supreme de Justiție RM din nr.1re-32/14 din 05.02.2014, sa dispus respingerea recursului în anulare depusă de către

partea vătămată M.Decencu împotriva încheierea judecătoreiei Rîșcani din 06.08.2013.

20. Prin ordonanța din 02.11.2016 a procurorului General-interimar E.Harunjen, sa dispus anularea ordonanței privind încetarea urmăririi penale în cauza penală nr.2009020580 emisă de către procurorul O.Pavlovschi, anularea ordonanței din 04.06.2013 a procurorului adjunct al mun.Chișinău V.Lupu de respingerea a plîngerii cet.O.Grincu de anularea ordonanței din 13.03.2013 de încetare a urmăririi penale și, reluarea urmăririi penale nr.2009020580 cu dispunerea organizării efectuării urmăririi penale. Motivul: **circumstanțe și fapte noi**. Temeiul: art.1, pct.37¹ art.6, art.7, al.3 art.19, art.22, pct.2, 3¹ al.2 art.52, al.1 art.254, art.255, 259, al.4 art.287 din CPP.
- 21.Ordonanța procurorului General-interimar E.Harunjen din 02.11.2016 a fost adusă la cunoștința persoanei interesate (cet.Felix Grincu și avocatului) la 16.11.2016, odată cu anunțarea despre terminarea urmăririi penale.
- 22.Analizînd materialele dosarului, a fost reținut că actul procedural prin care la 02.11.2016 a fost anulată ordonanța de încetare a urmăririi penale emisă de procurorul O.Pavlovschi la 13.03.2013 în cadrul dosarului nr.2009020580, în contradicție cu prevederile al.2 art.286 Cod procedură penală și dispozițiile Hotărîrii Curții Constituționale Republicii Moldova din 14.05.2015, cu încălcarea competenței.
- 23.Depășirea excesivă a competenței nu a fost argumentat în textul acestui act procedural, soluția ordonanței din 02.11.2016 fiind axată pe prevederile alin.(4) al art.287 Cod de procedură penală.
- 24.În concluzie, Procuratura Generală a evitat să înțeleagă modificările parvenite prin Legea nr.197 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al RM nr. 122-XV din 14 martie 2003, intrată în vigoare la data de 09.09.2016 (Monitorul Oficial Nr. 293-305 art Nr : 626) cu referire la competența exclusivă a judecătorului de instrucție privind reluarea dupa încetarea sau scotwrea persoanei de sub urmprirea penală a urmăririi penale.
- 25.Ordonanța din 02.11.2016 privind reluarea urmăririi penale a fost contestată în conformitate cu prevederile art.313 alin 2 pct.3 Cod de procedură penală
- 26.Prin încheierea judecătorului Vitalie Ciumac, judecătoria Chișinău sed.Rîșcani din 09.01.2017 sa respins plîngerea apărării ca fiind neîntemeiată.
- 27.Cu referire la competența exclusivă, judecătorul a respins argumentele apărării prin «Subsecvent, instanța de judecată relevă că, ordonanța Procurorului General din 02.11.2016 de reluare a urmăririi penale în

privința lui Grincu Felix a fost emisă urmare a exercitării atribuțiilor de control ierarhic legiferat la art.53 alin.2 lit.d), f) CPP. atribuțiilor aferente funcției procurorului General menite să corecteze eventualele încălcări admise de procurorul ierarhic inferior», stabilind prioritatea părții generale asupra părții speciale ale Codului de procedură penală.

28. Potrivit prevederilor art.53 alin.2 lit.d), f) Cod de procedură penală «Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală»
29. Încălcarea flagrantă a competenței în interiorul căruia era posibil a fi anulată ordonanța de încetare a urmăririi penale invocându-se vicii fundamentale, precum și fapte noi recente, plasează aceste acțiuni în lista celor care afectează grav drepturile și libertățile constituționale ale persoanei.
30. În acest sens, lui Felix Grincu nu i-a fost respectat dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor Prim-adjunctului Procurorului General, libertățile și interesele legitime ale primului, reglementat de art.20, 21, 140 al Constituției Republicii Moldova.
31. Mai mult, încălcarea deliberată și cu rea-vionță de către Procuratura Generală și prin încheierea judecătorești Chișinău s.Rășcani din 09.01.2017 a competenței exclusiv expres indicat de art.287 alin.(2) Cod de procedură penală la adoptarea a unui act procedural prin care a fost anulată ordonanța legală de încetare a urmăririi penale, creează condițiile în care vinovăția sa nu va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i-ar fi fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, drept reglementat de art.21 al Constituției.
32. Aceste circumstanțe, indică indubitabil la faptul că prin depășirea competenței de către Procuratura Generală și prin încheierea judecătorești Chișinău s.Rășcani din 09.01.2017, în privința cet.Felix Grincu, s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu putea fi înlăturată decât prin anularea ordonanței din 02.11.2016. Aceste încălcări grave, sînt acoperite la moment de coliziunea normelor juridice ale art.22, și art.53 alin.2 lit.d) Cod de procedură penală, care permite Procuraturii să invoce posibilitatea de a anula orice ordonanță presupus ilegală în contradicție cu norma stipulată la art.287 aliniatul 2 Cod de procedură penală.

33. Fiind atacată cu plîngere, ordonanța procurorului General-interimar E. Harunjen din 02.11.2016 a fost menținută prin încheierea judecătoreii Chișinău s. Rășcani din 09.01.2017 (instanță care judecă cauza conform competenței materiale), prin metoda evitării pronunțării asupra competenței exclusive cu referir ea reluarea urmăririi penale.
34. Raportînd prevederea contestată la normele Constituției, actelor internaționale și legislației naționale în domeniu, urmează a fi reținut că argumentul principal în acest caz, constituie încălcarea dreptului de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, garantat justițiabililor de alin.(2) art.7 Cod penal și art.22 Cod de procedură penală. Fiind formulat ca principiul *non bis in idem*, acest drept a devenit în epoca modernă un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept și este garantat de normele actelor internaționale, la care a aderat și Republica Moldova. Astfel, art.4 din Protocolul nr.7 la Convenția europeană stipulează: ***“Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvîrșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărîre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat”***. Cu termeni similari operează și art.14 alin.(7) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice: ***“Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărîre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări”***.
35. În plan național, acest drept, de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, derivă din art.21 din Constituție, conform căruia: ***“Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale”***. Din conținutul normei constituționale se deduc trei principii: prezumția nevinovăției, caracterul public al procedurilor penale și posibilitatea persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa. Ultimul principiu consacră ideea că partea apărării dispune de un șir de pîrghii care pot fi utilizate pentru apărarea persoanei în procesul de probare a vinovăției de către partea acuzării, inclusiv dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă. Din cele enunțate rezultă că principiul statuat de art.21 din Constituție – asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar – pe lîngă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Principiul în cauză presupune că cel care prin conduita sa a ignorat ordinea de drept va răspunde o singură dată pentru

fapta ilicită, pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancțiune juridică.

- 36.** Pentru a nu transforma dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă într-un drept absolut, ceea ce ar împiedica descoperirea infracțiunilor și criminalilor, sistemele de drept, inclusiv Convenția, au reglementat expres derogările admisibile. Aceste derogări oferă organelor de urmărire penală și instanțelor naționale posibilitatea de a relua urmărirea și sînt formulate, în termeni aproape identici, în art.22, art.53 alin.2 lit.d), f) și art.287 alin.2, 4 CPP, precum și în art.4 al Protocolului nr.7 la Convenție. **Conform acestor norme, reluarea urmăririi penale se admite numai dacă, citez: “anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală” și «Reluarea urmăririi penale se dispune de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire».**
- 37.** art.53 alin.2 lit.d), f) Cod de procedură penală, pe lîngă incertitudinile generate de formulările „...Procurorul ierarhic superior, pe lîngă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală”, diferite de textul alin.(2) art.287 și art.22 ale aceluiași Cod, a prevăzut, prin neglijarea normelor tehnicii legislative, posibilitatea anulării în orice moment, a oricărei ordonanțe de încetare a urmăririi penale, precum și punerea ulterioară a persoanei sub învinuire pentru aceeași faptă și de către procuror.
- 38.** După cum s-a menționat anterior, Legislatorul, în vederea respectării Hotărîrii Curții Constituționale RM nr.12 din 14.05.2015 și potrivit art.140 din Constituția republicii Moldova, *a abrogat alin.1 art.287 Cod procedură penală și a modificat alin.(2) art.287 Cod de procedură penală*, stipulînd că această acțiune se admite în modul exclusiv prin următoarele “ Reluarea urmăririi penale se dispune de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire”. Acestea sînt unicele circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art.22 Cod

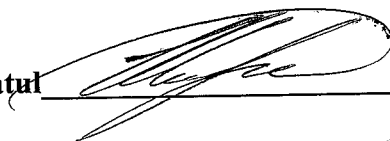
de procedură penală, care la alin.(2) prevede derogările admisibile, raționamente invocate în mod special de Curtea Constituțională în Hotărîrea asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din Codul de procedură penală nr. 26 din 23.11.2010 (Monitorul Oficial nr.235-240/27 din 03.12.2010).

- 39.Într-o astfel de abordare, norma prevăzută art.53 alin.2 lit.d), f) Cod de procedură penală și întreprinsă de instanțele judecătorești în contradicție cu prevederile alin.2 art.287 Cod procedură penală, este contrar principiului previzibilității normei de drept. Sintagma „...Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală”, **crează pentru persoană o situație de incertitudine, intrînd în contradicție cu principiul previzibilității, motiv pentru care este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.**
- 40.Raportat la cauza examinată, trebuie luat în considerare art.4 din Protocolul nr.7 la Convenție și jurisprudența în domeniu a Curții Europene a Drepturilor Omului. Astfel, Curtea Europeană a specificat că “... scopul Articolului 4 din Protocolul 7 este de a interzice repetarea procedurilor care s-au finalizat printr-o decizie definitivă. (*Gradinger v. Austria*, 23 October 1995, §53, Series A no. 328-C).
- 41.În baza celor expuse, sintagma din art.53 alin.2 lit.d), f) Cod de procedură penală „...Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin. (1), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală”, încalcă dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art.21 din Constituție, articol care obligă autoritățile publice competente să asigure persoanei suspectate de săvîrșirea unei infracțiuni toate garanțiile necesare apărării sale.

Anexa: ordonanța de reluare a urmăririi penale din 02.11.2016; încheierea judecătorecii Chișinău sed.Rîșcani din 09.01.2017.

Primiți, Vă rog, asigurarea distinsei mele considerații!

Avocatul

Ion Cerga.

7

